

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПРОГРАМА

підготовчий, 1-4 класи для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із затримкою психічного розвитку

ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ

Київ

2014

Пояснювальна записка

Удосконалення спеціальної загальної освіти спрямоване на переорієнтацію процесу трудового навчання на розвиток особистості учня, навчання його самостійно оволодівати новими видами праці. Професійно-трудова навичка є однією з головних складових соціальних компетенцій з підготовки учнів до успішної соціалізації в суспільстві та реалізації себе у самостійному житті.

Програма з трудового навчання підготовчий, 1-4 класи спрямована на реалізацію мети і завдань освітньої галузі «Технології», складена відповідно до Типового навчального плану спеціального загальноосвітнього навчального закладу для дітей із затримкою психічного розвитку із тижневим навантаженням 1 година. Вона розроблена з урахуванням пізнавальних можливостей учнів із затримкою психічного розвитку та сприяє корекції психофізичного розвитку під час навчально-виховного процесу.

За побудовою та обсягом навчального матеріалу програма є базовою. Виходячи з місцевих умов навчання та можливості подальшого працевлаштування випускників школа вибирає відповідні види праці, уточнює зміст базових програм (деякі теми можуть не вивчатися) або за їх зразком розробляє нові для інших видів праці.

Розподіл навчального часу є орієнтовним, учитель може змінювати кількість годин при вивченні різних тем у межах годин Типового навчального плану, беручи до уваги рівень здібностей учнів.

Мета «Трудового навчання» (підготовчий, 1-4 класи) - розвиток у дітей життєво важливих компетенцій, формування свідомого ставлення до праці.

Основні завдання «Трудового навчання»:

- формування початкових уявлень та понять про професійну працю;
- розвиток практичних умінь і навичок, дрібної моторики рук, логічного мислення;
- виховання наполегливості, старанності, уважності, охайності, естетичного смаку, поваги до національних звичаїв та традицій.

Підготовка школярів до самостійного виконання різних видів робіт з оволодіння народними промислами відбувається в процесі формування в учнів доступних технічних і технологічних знань з предмета; навчання прийомів праці; виховання у школярів необхідних якостей особистості (відповідальність, сумлінність, бережливість тощо); розвиток загальнонавчальних умінь (орієнтування під час виконання практичного завдання, планування та виконання послідовності дій, здійснення самоконтролю).

Зміст «Трудового навчання» визначається за такими змістовими лініями:

- ручна техніка обробки матеріалів;
- технічна творчість;
- сільськогосподарська праця (з другого класу);
- самообслуговування (з третього класу).

Розділи ручних технік обробки матеріалів та технічної творчості передбачають роботу з папером, тканиною та нитками, пластиліном, солоним тістом (глиною), природним матеріалом, деревом, металом (дротом, фольгою), різними видами конструкторів. Ці розділи передбачають розвиток вміння працювати за наочним зразком, простою усною інструкцією й інструкційною картою.

Різноманіття матеріалів, з якими діти ознайомлюються і працюють на уроках праці, розширюють їх досвід практичної діяльності, розвивають розумові здібності (аналіз, порівняння матеріалів за їх походженням, властивостями, можливостями обробки). Чим ширше коло операцій у процесі обробки різних матеріалів, тим краще і всебічніше розвинута координація руху рук, тим простіше опановуються нові види діяльності. В ході практичної діяльності засвоюють наступні операції: вирізування, зминання, скручування, складання, згинання, обривання, витягування, скочування, плетіння, вив'язування, шиття, наклеювання тощо.

У розділі «Сільськогосподарська праця» пропонується виконання сезонних робіт на пришкольній дослідній ділянці. Якщо при школі немає такої ділянки, то можна домовитись із сусіднім дитячим садком, адміністрацією парку. Важливість навчання дітей виконувати сільськогосподарські роботи очевидна. Навіть в умовах великого міста завжди є потреба в людях, які доглядають рослини.

Отже, навчаючись у початкових класах, учні повинні отримати знання та уявлення про догляд за ґрунтом і рослинами, правильним зрізанням квітів і оформленням букетів.

У розділі «Основи самообслуговування» (3-4 класи) передбачено оволодіння найпростішими навичками самообслуговування.

На кожному занятті слід приділяти особливу увагу правилам безпечної роботи, систематично нагадувати про правила безпечного виконання кожної операції.

У програмах подано приблизну послідовність тем і зміст практичних робіт. Їх уточнення відповідно до матеріально-технічної бази школи, регіональних та національних традицій здійснює вчитель. Кількість навчальних годин на чверть розраховується відповідно до прийнятого школою навчального плану. Визначення часу, необхідного на відпрацювання змісту програмної теми, визначає вчитель на основі аналізу можливостей конкретної навчально-трудової групи та матеріально-технічного забезпечення класу.

Навчання учнів здійснюється поетапно: від простого до складного. Щорічне повторення деяких розділів забезпечує закріплення вивченого матеріалу. Для ефективного навчання дітей із затримкою психічного розвитку необхідно проводити систематичне вивчення динаміки розвитку їх трудових здібностей. Одним із способів вирішення цього завдання є самостійні практичні роботи учнів в кінці кожної навчальної чверті. Цілеспрямоване вивчення результатів такої роботи учителем, поряд з іншими методами спостереження за дитиною, дозволяють виявити сильні та слабкі

сторони трудової діяльності кожного учня, визначити завдання спрямовані на виправлення властивих їм недоліків. Практичні повторення містять у собі спеціально відібрані види самостійних робіт, які дозволяють учителеві виявити рівень оволодіння учнями знаннями, уміннями, навичками за відповідними темами.

Програму подано у вигляді таблиці з трьох колонок. Перша колонка містить зміст навчального матеріалу, тобто розкриваються поняття, зміст трудових операцій, орієнтовний перелік виробів. Друга колонка містить вимоги до знань і вмінь учнів, які дитина набуває на уроках під час вивчення тієї чи іншої теми, у третій колонці зазначена спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати.

Урок трудового навчання, з урахуванням запропонованих педагогічних та психолого-фізіологічних методів організації трудової діяльності, має бути спрямовано на подолання недоліків вад розвитку учнів, посилення корекційно - розвивального впливу праці, активізації діяльності учнів на уроці.

Підготовчий клас

(35 год.)

Орієнтована сітка розподілу навчальних годин за темами програмового матеріалу

№ пор.	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
1	Вступ	1
2	Робота з пластиліном та солоним тістом (глиною)	6
3	Робота з природними матеріалами	6
4	Папір. Властивості паперу	1
5	Рвання паперу	3
6	Різання паперу	3
7	Симетричні форми	2
8	Текстильні матеріали	2
9	Виготовлення ляльки – мотанки	2
10	Виготовлення виробів з ниток	2
11	Робота з конструктором	4
12	Резерв	3
13	Усього	35

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
Вступ Місце праці в житті людини. Загальні правила організації робочого місця на уроці. Правила безпеки	Учень: <i>розуміє</i> важливість праці в житті людини; <i>називає</i> загальні правила організації	<i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до праці, відповідальності, поваги до власної праці та праці інших.

<p>життєдіяльності на уроці. Практична робота Практичне ознайомлення з інструментами, прийомами безпечної роботи, правилами поведінки з ними. Ознайомлення з виробами, виготовленими учнями у попередні роки.</p>	<p>робочого місця та безпеки життєдіяльності на уроці; <i>володіє</i> вмінням дотримуватися порядку на робочому місці, наслідувати дії вчителя.</p>	<p><i>Формування</i> вміння орієнтуватися у приміщенні класу та на площині робочого столу. <i>Розвиток</i> пізнавальної активності, стійкості уваги, посидючості, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у некваптивому темпі.</p>
<p>Робота з пластиліном та солоним тістом, глиною Демонстрація виробів із глини, пластиліну чи солоного тіста. Властивості матеріалів: пластилін холодний – твердий, теплий – м'який; глина суха – тверда, розмочена – м'яка. Кольори пластиліну (глини). Інструменти та пристосування для роботи пластичними матеріалами. Виготовлення солоного тіста, зміна його властивостей від зміни пропорцій солі, води, борошна. Правила роботи з пластиліном та солоним тістом (глиною) – положення рук, використання інструментів та підкладної дошки, миття рук після уроку. Практична робота Виготовлення глиняних іграшок,</p>	<p>Учень: <i>називає</i> властивості матеріалу – твердий, м'який, крихкий, тримає форму та кольори пластиліну за допомогою вчителя; визначає правила роботи за запитаннями вчителя. <i>знає</i> властивості пластиліну та солоного тіста (глини), правила безпечної роботи в процесі ліплення; <i>вміє</i> виконувати трудові операції розминання, витягування з цілого шматка, скачування, розплющення, використовувати інструменти та підкладну дошку, виготовляти стилізовані фігурки за наслідуванням та зразком.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до праці, відповідальності, поваги до власної праці та праці інших, акуратності, охайності, старанності, посидючості. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, пізнавальної активності, вміння орієнтуватися на площині робочого столу та підкладної дошки, розуміння та виконання інструкцій, наслідувати дії вчителя, здатності до вольового зусилля. <i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, стійкості уваги, мислення, слухової уваги, слухової пам'яті, моторики, тактильних відчуттів та та зусиль, сенсорного сприймання, уміння говорити виразно, чітко, досить</p>

<p>посуду. Рельєфи ягід. Стилізовані фігурки людини (ляльки), тварин (коник, ведмедик) на вибір учителя.</p>		<p>голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Робота з природними матеріалами Демонстрація виробів з природних матеріалів. Природні матеріали: насіння, крупи, листя, квіти, яєчна шкаралупа, плоди дерев – жолуді, каштани, горіхи. Властивості природних матеріалів: форма, колір, сипучість, сухість, крихкість засушеного листя.</p> <p>Практична робота Збирання природного матеріалу, класифікація. Викладання композицій з насіння, круп, листя, квітів, яєчної шкаралупи.</p>	<p>Учень: <i>називає</i> природні матеріали за запитаннями вчителя: «Що це?», «Як називається?»; <i>має</i> уявлення про властивості природних матеріалів; <i>характеризує</i> матеріали за формою, розміром за допомогою та вказівкою вчителя; <i>володіє вмінням</i> викладати композиції з природного матеріалу з нанесенням необхідної кількості клею за наслідуванням дій учителя.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, точності під час роботи любові до природи, старанності, акуратності, бережливості. <i>Формування</i> уявлень про довкілля, організованості в трудовій діяльності, вміння здійснювати контроль за своєю діяльністю, орієнтуватися на площині робочої поверхні, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій. <i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, зорово-моторної координації, дрібної моторики, тактильних відчуттів та зусиль.</p>
<p>Папір Види і властивості паперу. Папір має колір. Основні кольори: білий, червоний, зелений, синій, жовтий, чорний. Папір можна зім'яти, розірвати, скласти, розрізати ножицями, у воді розмокає, вогнебезпечний. Бережливе ставлення до паперу, економне використання паперу.</p> <p>Практична робота</p>	<p>Учень: <i>називає</i> види та властивості паперу, інструменти та матеріали для роботи з папером (ножиці, олівець, шаблон, пензлик, клей); має уявлення про безпечну працю з ножицями; <i>розпізнає</i> види паперу наочно та за допомогою дотика; <i>виконує</i> трудові операції за наслідуванням: розриває папір, відриває шматочки, згинає по прямих</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, терпіння, працелюбності, старанності. <i>Формування</i> цілеспрямованості, наполегливості, уважності, вміння класифікації фігур за вказаними ознаками, наслідувати дії вчителя, розуміння та виконання інструкцій <i>Розвиток</i> психічних функцій: уваги, пам'яті, аналізу, мислення; навчальних навичок: планування виконання та</p>

<p>Складання паперу. Розривання паперу. Виготовлення з паперу прямокутників, квадратів трикутників. Класифікація виготовлених з паперу геометричних форм за кольором, розміром, величиною (маленькі, великі). Геометричні фігури із смужок кольорового паперу (квадрати, трикутники).</p>	<p>лініях. Розпізнає геометричні фігури – квадрат, трикутник; <i>володіє</i> навичками складання візерунків з геометричних фігур за наслідуванням учителя: з квадратів різних розмірів однакового кольору; з квадратів різного кольору одного розміру; з трикутників різного розміру; з трикутників різного кольору.</p>	<p>контролю діяльності; просторової орієнтації на площині аркушу паперу (верхній лівий, нижній лівий, верхній правий, нижній правий кути та відповідні позначення сторін, активного словника.</p>
<p>Рвання паперу Розривання паперу, розривання шматочків, з'єднання відірваних частин за допомогою склеювання. Послідовність дій під час виготовлення виробу. Практична робота Складання аплікації із рваних частин паперу.</p>	<p>Учень: <i>знає</i> властивості та способи рвання; <i>виконує</i> трудові операції за наслідуванням: розриває папір, відриває шматочки; <i>називає</i> послідовність дій під час виготовлення аплікацій; <i>володіє</i> навичками складання аплікації із рваних частин паперу.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, старанно слухати його. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій. <i>Розвиток</i> просторових уявлень і відносин, усвідомлення значенневої сторони мовлення, спостережливості.</p>
<p>Різання паперу Засоби праці та матеріали для роботи з папером, їх призначення та правила користування: ножиці, гладилка, шаблон, мірка, олівець, пензлик, клей. Правила безпечної праці з ріжучими інструментами. Аплікація, деталі аплікації. Прийоми різання ножицями по прямих лініях. Наклеювання деталей аплікації на аркуш паперу.</p>	<p>Учень: <i>називає</i> інструменти та матеріали для роботи з папером (ножиці, олівець, шаблон, пензлик, клей); <i>має</i> уявлення про безпечну працю з ножицями; <i>розмічає</i> деталі за шаблоном, вирізує деталі ножицями по прямій лінії, наносить клей пензликом на папір, наклеює деталі на папір за зразком;</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, поваги до власної праці та праці інших, посидючості, старанності, цілеспрямованості, відповідальності, працелюбності. <i>Формування</i> пізнавальної активності, сенсорного сприймання (дотик, оковимір), елементів аналізу, порівняння, узагальнення, вміння орієнтуватися на площині робочого</p>

<p>Організація робочого місця.</p> <p>Практична робота</p> <p>Різання ножицями по прямих лініях. Розмічання деталей по шаблону та їх вирізання. Використання мірки. Нанесення клею пензликом на папір. Наклеювання деталей аплікації на аркуш паперу. Геометричні фігури із смужок кольорового паперу (квадрати, трикутники, прикраси, елементи одягу). Аплікації пейзажу або комбінованої із деталей геометричних фігур (будинок, ялинка) – наклеювання за формою та кольором. Плетіння з смужок паперу.</p>	<p><i>володіє навичками вирізування геометричних фігур із паперу, робить аплікації за зразком.</i></p>	<p>столу та аркушу паперу, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій.</p> <p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, слухової уваги, слухової пам'яті, моторики, розуміння та виконання інструкцій, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Симетричні форми</p> <p>Симетрія у природі. Згинання паперу по прямих лініях у будь-якому напрямку, згинання аркуша паперу навпіл, поєднуючи кути і сторони; складання паперу з різка на різок.</p> <p>Практична робота</p> <p>Вирізання простих виробів симетричної форми (фрукти). Складання аплікації натюрморту із вирізаних форм.</p>	<p>Учень:</p> <p><i>має</i> уявлення про симетричні форми виробів; <i>наводить</i> приклади симетрії у природі; <i>володіє</i> навичками вирізування простих симетричних форм та створення аплікації натюрморту.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до праці.</p> <p><i>Формування</i> елементів порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій</p> <p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, слухової уваги, зорової пам'яті, моторики.</p>
<p>Текстильні матеріали</p> <p>Професії, пов'язані з виробленням і</p>	<p>Учень:</p> <p><i>має</i> уявлення про професії, пов'язані з</p>	<p><i>Виховання</i> працелюбності, терпіння, старанності, вміння спрямовувати</p>

<p>обробкою тканини: ткаля, швачка, вишивальниця, дизайнер. Модельєр придумує нові моделі одягу і виготовляє креслення. Інструменти та результати праці людей, професія яких пов'язана з тканиною (тканина, нитки, голка, швейні булавки, сантиметрова стрічка, лінійка, ножиці, клей). Нитки, властивості ниток: товщина, колір. Засоби праці, їх призначення та правила користування: ножиці, голки, наперсток. Зберігання голок (гольник, подушечка для голок). Шиття, вишивання “голка вгору – голка вниз”. Правила безпечної праці з голкою. Організація робочого місця.</p> <p>Практична робота</p> <p>Шиття по проколах (“голка вгору - голка вниз”), по намічених лініях на тонкому картоні, вишивання візерунків по проколах, вишивання по малюнку із самостійним проколюванням, з'єднання деталей м'якої іграшки. Оздоблення роботи аплікацією з тканини.</p>	<p>виробленням і обробкою тканини, інструменти, їх призначення та результати праці людей, тканини рослинного походження, їх використання;</p> <p><i>знає і виконує</i> правила роботи ти особистої гігієни під час роботи з ножицями, клеєм;</p> <p><i>розрізняє, порівнює</i> різні види тканин за структурою, кольором, малюнком;</p> <p><i>вміє</i> розрізняти лицьову та виворітну сторони тканини, економно розмічати деталі на тканині за допомогою шаблонів, вирізувати й наклеювати деталі аплікації за зразком, листівки;</p> <p><i>визначає</i> властивості ниток, називає їх колір та призначення;</p> <p><i>знає</i> засоби праці, називає їх;</p> <p><i>має</i> уявлення про безпечну працю з голкою, ножицями, про шиття, вишивання.</p> <p><i>володіє вмінням</i> шити по проколах, по наміченій лінії.</p>	<p>увагу на вчителя та наслідувати його дії, поваги до власної праці та праці інших.</p> <p><i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, вміння розпізнавання та класифікації текстильних матеріалів за допомогою зору та дотику, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій.</p> <p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, слухової уваги, слухової пам'яті, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Виготовлення ляльки – мотанки.</p> <p>Традиції пов'язані з виникненням ляльки-мотанки. Матеріали та техніка</p>	<p>Учень:</p> <p><i>має уявлення про</i> традиції пов'язані з виникненням ляльки-мотанки;</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до праці, старанності, поваги до народних</p>

<p>роботи з тканиною. Підбір тканини, символіка кольору, розміщення деталей ляльки. Техніка роботи з тканиною та нитками (без ножиць та голок).</p> <p>Практична робота</p> <p>Формування квадрата з тканини, закладання шмаття для формування голови ляльки, зв'язування за зразком, прикрашання виробу ляльки «Ангел», «Немовля», «Метелик».</p>	<p><i>вміє</i> обробляти тканину без використання ножиць та голки, виконувати роботу за зразком вчителя, підбирати нитки та тканину згідно з задумом роботи.</p>	<p>традицій та праці людей, акуратності.</p> <p><i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій, естетичного смаку.</p> <p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, слухової уваги, пізнавальної активності, посидючості, зорової пам'яті, моторики.</p>
<p>Виготовлення виробів з ниток</p> <p>Нитки у побуті: для шиття, вишивання, плетіння гачком і спицями, виготовлення оздоблень (китиці, шнурки, сувеніри). Властивості ниток: товщина (товсті, тонкі), можна розірвати, відрізати ножицями, скрутити, сплести, зв'язати; нитки мають колір.</p> <p>Практична робота</p> <p>Відривання та відрізування нитки заданої довжини, зав'язування нитки вузликом, намотування ниток на картон. Плетіння кіски. Зав'язування вузликів. Скручування. Класифікація за товщиною, кольором. Виготовлення китиці з ниток, шнурка, стилізованих</p>	<p>Учень:</p> <p><i>має уявлення про</i> професії, пов'язані з нитками, інструменти та результати їх праці, нитки та їх використання;</p> <p><i>знає і виконує</i> правила роботи та особистої гігієни під час роботи з ножицями, клеєм;</p> <p><i>виконує</i> об'ємні фігури з ниток за зразком.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя та наслідувати його дії, любові до праці, поваги до власної праці та праці інших.</p> <p><i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень (колір, довжина, товщина), стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій.</p> <p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, слухової уваги, слухової пам'яті, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>

фігурок (дівчинка, хлопчик).		
<p>Робота з конструктором Види конструкторів (набір будівельних кубиків, великий конструктор типу «Лего», мозаїки, великі пазли). Деталі конструктора. Різні види мозаїчних малюнків. Дидактичні ігри. Ознайомлення з допомогою розкладних дидактичних іграшок з різними ознаками предметів: формою, величиною, висотою, шириною, довжиною, товщиною, шорсткістю поверхні та ін. Ознайомлення з допомогою розкладних іграшок з видами транспорту, птахами, тваринами, предметами домашнього вжитку. Різні вироби з конструктора: машина, будинок і т. д.</p> <p>Практична робота Дидактичні ігри. Складання мозаїки, пазлів, кубиків, конструктору. Виконання виробу за зразком, за власною уявою.</p>	<p>Учень: <i>вміє</i> заповнювати кут, коло. Читати умовні позначення; переносити графічний малюнок на картон; <i>дотримується</i> правил безпечної роботи з шилом, голкою; <i>володіє</i> навичками роботи голкою з ниткою. Правила організації робочого місця при роботі з конструктором. Види з'єднання деталей конструктора. Правила роботи з різними видами конструктору. Правила безпеки та гігієни праці при роботі з різними видами конструктору.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, поваги до власної праці та праці інших, відповідальності, взаємодопомоги, доброзичливості, працелюбності. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, класифікації, просторово-зорових уявлень, орієнтування на площині робочого столу, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій. <i>Розвиток</i> сенсорного сприймання, спостережливості, переключення уваги, пізнавальної активності, посидючості, мислення, зорової та слухової уваги, зорової та слухової пам'яті, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>

1 клас
(35 год.)

Орієнтована сітка розподілу навчальних годин за темами програмового матеріалу

№ пор.	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
1	Вступ	1
2	Робота з пластиліном та солоним тістом(глиною)	3
3	Робота з природними матеріалами	3
4	Робота з конструктором	3
5	Папір. Властивості паперу	2
6	Різання паперу. Рвання паперу	2
7	Симетричні форми	2
8	Об'ємні роботи з паперу та картону	2
9	Текстильні матеріали	2
10	Виготовлення ляльки – мотанки	2
11	Виготовлення виробів з ниток	2
12	Основи нитяної графіки	3
13	Виготовлення простих фігурок із бісеру	3
14	Комбіновані роботи	3
15	Резерв	3
	Усього	35

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
Вступ Місце праці в житті людини. Важливість оволодіння професійними навичками для подальшого вибору професії, благоустрою побуту. Загальні правила організації робочого місця на	Учень: <i>розуміє</i> важливість праці в житті людини; <i>називає</i> загальні правила організації робочого місця та безпеки життєдіяльності на уроці;	<i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до праці, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, вміння орієнтуватися на площині робочого

<p>уроці. Правила безпеки життєдіяльності на уроці.</p> <p>Практична робота</p> <p>Практичне ознайомлення з інструментами, прийомами безпечної роботи, правилами поведінки з ними. Ознайомлення з виробами, виготовленими учнями у попередні роки.</p>	<p><i>володіє</i> вмінням безпечної роботи з інструментами та пристосуваннями.</p>	<p>столу, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій</p> <p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, пізнавальної активності, посидючості, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Робота з пластиліном та солоним тістом (глиною)</p> <p>Властивості матеріалів: пластилін холодний – твердий, теплий – м'який; глина суха – тверда, розмочена – м'яка. Кольори пластиліну (глини). Виготовлення солоного тіста, зміна його властивостей від зміни пропорцій солі, води, борошна. Правила роботи з пластиліном та солоним тістом (глиною) – положення рук, використання підкладної дошки, миття рук після уроку.</p> <p>Практична робота</p> <p>Виготовлення глиняних іграшок, посуду. Рельєфи ягід. Стилізовані фігурки людини (ляльки), тварин (коник, ведмедик) на вибір учителя.</p>	<p>Учень:</p> <p><i>називає</i> властивості матеріалу – твердий, м'який, крихкий, тримає форму та кольори пластиліну за допомогою вчителя; визначає правила роботи за запитаннями вчителя.</p> <p><i>знає</i> про обмежені можливості виготовлення виробів із пластиліну та солоного тіста (глини);</p> <p><i>вміє</i> виконувати трудові операції з використанням стеки, виготовляє стилізовані фігурки тварин за наслідуванням, за зразком.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, охайності, акуратності, наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p> <p><i>Формування</i> організованості в трудовій діяльності, виконання вказівок учителя елементів аналізу, порівняння, узагальнення, основ навчально-практичної діяльності, уявлень про геометричні форми об'єктів що виготовляються, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій</p> <p><i>Розвиток</i> сприймання зверненого мовлення, пізнавальної активності, слухової уваги, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Робота з природними матеріалами</p>	<p>Учень:</p>	<p><i>Виховання</i> любові до природи.</p>

<p>Природні матеріали: листя, квіти, плоди дерев – каштани, горіхи. Властивості природних матеріалів: форма, колір, крихкість засушеного листя.</p> <p>Практична робота Збирання природного матеріалу, класифікація. Викладання композицій з листя та квітів.</p>	<p><i>називає</i> природні матеріали за запитаннями вчителя: «Що це?», «Як називається?»;</p> <p><i>має</i> уявлення про властивості природних матеріалів;</p> <p><i>характеризує</i> матеріали за формою, розміром за допомогою та вказівкою вчителя;</p> <p><i>володіє вмінням</i> викладати композиції з листя, квітів за наслідуванням дій учителя.</p>	<p><i>Формування</i> уявлень про подібність геометричних форм до форм природних матеріалів, конкретизація уявлень про довкілля під час збирання природного матеріалу, елементів аналізу, порівняння, узагальнення.</p> <p><i>Розвиток</i> мисленневих операцій на основі виконання послідовності трудових дій, дрібної моторики рук і тактильного сприймання на основі сортування, наклеювання.</p>
<p>Робота з конструктором. Правила організації робочого місця при роботі з конструктором. Види конструкторів (набір будівельних кубиків, великий конструктор типу „Лего”, мозаїки, великі пазли). Деталі конструктора. Види з'єднання деталей конструктора. Різні види мозаїчних малюнків. Дидактичні ігри. Ознайомлення з допомогою розкладних дидактичних іграшок з різними ознаками предметів: формою, величиною, висотою, шириною, довжиною, товщиною, шорсткістю поверхні та ін. Ознайомлення з допомогою розкладних іграшок з видами</p>	<p>Учень: <i>називає</i> матеріали, обладнання та інструменти, розміри та основні форми виробів, виріб, основні деталі різних конструкторів;</p> <p><i>має</i> уявлення про види конструкторів, основні геометричні форми, що виготовляються, рухомі й нерухомі сполучення деталей;</p> <p><i>співвідносить</i> деталі конструктора з основними геометричними формами, за розміром та формою;</p> <p>- виконує вироби за власною уявою.</p> <p><i>володіє вмінням</i> поетапно виконувати роботу за словесною інструкцією вчителя з показом прийомів виготовлення, співвідносити отвір у</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, працелюбності, поваги до власної праці та праці інших.</p> <p><i>Формування</i> уявлень про геометричні форми об'єктів, що використовуються у роботі, деталі конструктора та можливість їх з'єднання, основ навчально-практичної діяльності, стійкості уваги</p> <p><i>Розвиток</i> полісенсорного сприймання (жест, слово (графічне, усне), зір, тактильні відчуття), мисленневих операцій на основі виконання послідовності трудових дій, дрібної моторики рук і тактильного сприймання на основі складання деталей конструктору, вміння</p>

<p>транспорту, птахами, тваринами, предметами домашнього вжитку. Різні вироби з конструктора: машина, будинок і т. д. Правила безпеки та гігієни праці при роботі з різними видами конструктору.</p> <p>Практична робота Дидактичні ігри. Складання мозаїки, пазлів, кубиків, конструктору. Виконання виробу за зразком, за власною уявою</p>	<p>дощі для мозаїки із шипом деталі, відбирати необхідні іграшки для гри та необхідні деталі для виконання роботи, звертатися до вчителя, товаришів;</p>	<p>аналізувати предмети, порівнювати їх за формою, кольором, просторових уявлень, дрібної моторики рук (м'язового тонусу, сили утримання предмета, точності рухів).</p>
<p>Папір Види та властивості паперу. Папір має колір. Основні кольори: білий, червоний, зелений, синій, жовтий, чорний. Папір можна зім'яти, розірвати, скласти, розрізати ножицями, у воді розмокає, вогнебезпечний. Бережливе ставлення до паперу, економне використання паперу.</p> <p>Практична робота Складання паперу. Розривання паперу. Виготовлення з паперу прямокутників, квадратів трикутників. Класифікація виготовлених з паперу геометричних форм за кольором, розміром, величиною (маленькі, великі).</p>	<p>Учень: <i>називає</i> властивості паперу, інструменти та матеріали для роботи з папером (ножиці, олівець, шаблон, пензлик, клей); має уявлення про безпечну працю з ножицями. <i>виконує</i> трудові операції за наслідуванням: розриває папір, відриває шматочки, згинає по прямих лініях. Розпізнає геометричні фігури – квадрат, трикутник. <i>володіє</i> навичками складання візерунків з геометричних фігур за наслідуванням учителя: з квадратів різних розмірів однакового кольору; з квадратів різного кольору одного розміру; з трикутників різного розміру;</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до праці, працелюбності, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, вміння орієнтуватися на площині робочого столу, аркуші паперу, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій <i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, слухової уваги, зорової пам'яті, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому</p>

Геометричні фігури із смужок кольорового паперу (квадрати, трикутники).	з трикутників різного кольору.	темпі.
<p>Рвання паперу Розривання паперу, розривання шматочків, з'єднання відірваних частин за допомогою склеювання. Послідовність дій під час виготовлення виробу.</p> <p>Практична робота Складання аплікації із рваних частин паперу.</p>	<p>Учень: <i>знає</i> властивості та способи рвання; <i>виконує</i> трудові операції за наслідуванням: розриває папір, відриває шматочки; <i>називає</i> послідовність дій під час виготовлення аплікацій; <i>володіє</i> навичками складання аплікації із рваних частин паперу.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до праці. <i>Формування</i> вміння орієнтуватися на площині аркушу паперу, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій <i>Розвиток</i> пізнавальної активності, спостережливості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення.</p>
<p>Різання паперу Засоби праці та матеріали для роботи з папером, їх призначення та правила користування: ножиці, гладилка, шаблон, мірка, олівець, пензлик, клей. Правила безпечної праці з ріжучими інструментами. Аплікація, деталі аплікації. Використання шаблону, мірки. Розмічання деталей за шаблоном. Економне розміщення шаблону на аркуші паперу. Прийоми різання ножицями по прямих лініях. Наклеювання деталей аплікації на аркуш паперу. Організація робочого місця.</p> <p>Практична робота</p>	<p>Учень: <i>називає</i> інструменти та матеріали для роботи з папером (ножиці, олівець, шаблон, пензлик, клей); <i>має</i> уявлення про безпечну працю з ножицями; <i>розмічає</i> деталі за шаблоном, вирізує деталі ножицями по прямій лінії, наносить клей пензликом на папір, наклеює деталі на папір за зразком; <i>володіє навичками вирізування</i> геометричних фігур із паперу, виконує аплікації за зразком.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до праці, поваги до власної праці та праці інших, охайності, акуратності. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, вміння орієнтуватися на площині робочого столу та аркушу паперу, просторово-зорових уявлень та орієнтування, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій <i>Розвиток</i> зорового сприймання, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: пам'яті, мислення, спостережливості, слухової та зорової уваги, слухової та зорової пам'яті,</p>

<p>Різання ножицями по прямих лініях. Розмічання деталей по шаблону та їх вирізання. Використання мірки. Нанесення клею пензликом на папір. Наклеювання деталей аплікації на аркуш паперу. Геометричні фігури із смужок кольорового паперу (квадрати, трикутники, прикраси, елементи одягу). Аплікації пейзажу або комбінованої із деталей геометричних фігур (будинки, ялинка) – наклеювання за формою та кольором. Плетіння з смужок паперу.</p>		<p>моторики, здатності до вольового зусилля, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Симетричні форми Симетрія у природі. Згинання паперу по прямих лініях у будь-якому напрямку, згинання аркуша паперу навпіл, поєднуючи кути і сторони; складання паперу з різка на різок.</p> <p>Практична робота Вирізання простих виробів симетричної форми (фрукти). Складання аплікації натюрморту із вирізаних форм.</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про симетричні форми виробів; <i>наводить</i> приклади симетрії у природі; <i>володіє</i> навичками вирізування простих симетричних форм та створення аплікації натюрморту.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до праці. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень. <i>Розвиток</i> зорового сприймання, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, спостережливості, слухової та зорової уваги, слухової та зорової пам'яті, моторики.</p>
<p>Об'ємні роботи з паперу та картону Вироби та їх деталі. Шаблон. Контур деталей. Назви деталей, контурних ліній та зрізів. Способи з'єднання</p>	<p>Учень: <i>знає</i> правила складання геометричного орнаменту, способи з'єднання деталей виробу;</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до праці, відповідальності, поваги до власної праці та праці інших.</p>

<p>деталей виробу (зшити, склеїти). Оздоблення деталей виробу. Плоскі та об'ємні вироби.</p> <p>Практична робота</p> <p>Обведення шаблону деталей виробу. Різання паперу ножицями по прямих та заокруглених ліній. Надрізування. Вирізування деталей по контуру. Оздоблення виробів декоративними стібками, виконаними на папері. Виконання тематичної аплікації (в народному стилі). Виготовлення плоских та об'ємних іграшок за шаблоном та оздоблення їх українським орнаментом (розмальовування фарбами).</p>	<p><i>має</i> уявлення про послідовність розташування деталей; <i>вміє розташовувати</i> елементи аплікації за зразком, виготовляти деталі за шаблоном, наклеювати окремі предмети.</p>	<p><i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень та орієнтування, вміння орієнтуватися на площині робочого столу та об'ємній фігурі, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій</p> <p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, спостережливості, слухової та зорової уваги, слухової та зорової пам'яті, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Текстильні матеріали</p> <p>Професії, пов'язані з виробленням і обробкою тканини: ткаля, швачка, вишивальниця, дизайнер. Модельєр придумує нові моделі одягу і виготовляє креслення. Інструменти та результати праці людей, професія яких пов'язана з тканиною (тканина, нитки, голка, швейні булавки, сантиметрова стрічка, лінійка, ножиці, клей). Нитки, властивості ниток: товщина, колір. Засоби праці, їх призначення та</p>	<p>Учень:</p> <p><i>має уявлення про</i> професії, пов'язані з виробленням і обробкою тканини, інструменти, їх призначення та результати праці людей; тканини рослинного походження, їх використання; <i>знає і виконує</i> правила роботи ти особистої гігієни під час роботи з ножицями, клеєм; <i>розрізняє, порівнює</i> різні види тканин за структурою, кольором, малюнком;</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до праці, бережливості, поваги до власної праці та праці інших.</p> <p><i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, вміння орієнтуватися на площині робочого столу та робочої поверхні, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій.</p> <p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, пізнавальної активності, посидючості,</p>

<p>правила користування: ножиці, голки, наперсток. Зберігання голок (гольник, подушечка для голок). Шиття, вишивання «голка вгору – голка вниз». Правила безпечної праці з голкою. Організація робочого місця.</p> <p>Практична робота</p> <p>Шиття по проколах («голка вгору - голка вниз»), по намічених лініях на тонкому картоні, вишивання візерунків по проколах, вишивання по малюнку із самостійним проколюванням, з'єднання деталей м'якої іграшки. Оздоблення роботи аплікацією з тканини.</p>	<p><i>вміє</i> розрізняти лицьову та виворітну сторони тканини, економно розмічати деталі на тканині за допомогою шаблонів, вирізувати й наклеювати деталі аплікації за зразком, виготовляти вироби;</p> <p><i>визначає</i> властивості ниток, називає їх колір та призначення;</p> <p><i>знає</i> засоби праці, називає їх;</p> <p><i>має</i> уявлення про безпечну працю з голкою, ножицями, про шиття, вишивання.</p> <p><i>володіє вмінням</i> шити по проколах, по наміченій лінії.</p>	<p>психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, слухової та зорової уваги, слухової та зорової пам'яті, моторики, спостережливості, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у некваптивому темпі.</p>
<p>Виготовлення ляльки – мотанки.</p> <p>Традиції пов'язані з виникненням ляльки - мотанки. Матеріали та техніка роботи з тканиною. Підбір тканини, символіка кольору, розміщення деталей ляльки. Техніка роботи з тканиною та нитками (без ножиць та голок).</p> <p>Практична робота</p> <p>Формування квадрата з тканини, закладання шмаття для формування голови ляльки, зв'язування за зразком, прикрашання виробу</p>	<p>Учень:</p> <p><i>має</i> уявлення про традиції пов'язані з виникненням ляльки - мотанки;</p> <p><i>вміє</i> обробляти тканину без використання ножиць та голки, виконувати роботу за зразком вчителя, підбирати нитки та тканину згідно із задумом роботи.</p>	<p><i>Виховання</i> любові до праці, поваги до народних традицій.</p> <p><i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій.</p> <p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, спостережливості, слухової та зорової уваги, слухової та зорової пам'яті, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у</p>

ляльки «Ангел», «Немовля», «Метелик».		неквапливому темпі.
<p>Виготовлення виробів з ниток Нитки у побуті: для шиття, вишивання, плетіння гачком і спицями, виготовлення оздоблень (китиці, шнурки, сувеніри). Властивості ниток: товщина (товсті, тонкі), можна розірвати, відрізати ножицями, скрутити, сплести, зв'язати; нитки мають колір.</p> <p>Практична робота Відривання та відрізування нитки заданої довжини, зав'язування нитки вузликом, намотування ниток на картон. Плетіння кіски. Зав'язування вузликів. Скручування. Класифікація за товщиною, кольором. Виготовлення китиці з ниток, шнурка, стилізованих фігурок (дівчинка, хлопчик).</p>	<p>Учень: <i>має уявлення про професії, пов'язані з нитками, інструменти та результати їх праці, види ниток та їх призначення; знає і виконує правила роботи та особистої гігієни під час роботи з ножицями, клеєм; виконує об'ємні фігури з ниток за зразком.</i></p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до праці, працелюбності, поваги до власної праці та праці інших.</p> <p><i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, вміння орієнтуватися на площині робочого столу, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій</p> <p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, слухової уваги, слухової пам'яті, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Основи нитяної графіки Походження мистецтва нитяної графіки. Терміни та визначення. Умовні позначення. Матеріали та інструменти Технологія заповнення кута. Кола. Техніка безпечної роботи при роботі з голкою, шилом.</p> <p>Практична робота</p>	<p>Учень: <i>вміє заповнювати кут, коло. Читати умовні позначення; переносити графічний малюнок на картон; дотримується правил безпечної роботи з шилом, голкою; володіє навичками роботи голкою з ниткою.</i></p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, працелюбності.</p> <p><i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, вміння просторово-зорових уявлень.</p> <p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті,</p>

<p>Нанесення графічного малюнка на картон. Заповнення кута. Заповнення кола. Виготовлення листівки «Сонечко», «Серце».</p>		<p>мислення, зорово-слухової уваги та пам'яті, моторики, спостережливості, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Робота з бісером Бісер. Його походження та види. Матеріали і пристосування для роботи з бісером (дріт, бісер, ножиці, пінцет, в'язальна спиця для придання форми виробу). Прийоми виконання плоских фігур. Закріплення дроту.</p> <p>Практичні роботи Виготовлення простих фігурок із бісеру. Плоскі деталі. Джгут із бісеру. Плетіння фігурки рибки, квітки (учитель може сам обирати виробу для виконання).</p>	<p>Учень: <i>визначає та називає</i> матеріали для роботи з бісером; <i>володіє навичками</i> нанизування бісеру на дріт; <i>вміє</i> закінчувати роботу. добирати бісер за кольором та розміром, відміряти приблизну, довжину дроту;</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, працелюбності, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, вміння орієнтуватися у власному виробі, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій <i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення.</p>
<p>Комбіновані роботи Конструювання найпростіших виробів, іграшок за допомогою засвоєних раніше технологій аплікації.</p> <p>Практична робота Конструювання та виготовлення (колективних, парних, групових) тематичних аплікацій.</p>	<p>Учень: <i>володіє</i> навичками конструювання найпростіших виробів; <i>вміє</i> конструювати та виготовляти аплікації календарно-обрядових свят; <i>володіє</i> навичками співпраці в парі, групі, колективі.</p>	<p><i>Виховання</i> любові до праці, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій <i>Розвиток</i> зорового сприймання, пізнавальної активності, посидючості.</p>

2 клас
(35 год.)

Орієнтована сітка розподілу навчальних годин за темами програмового матеріалу

№ пор.	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
1	Вступ	1
2	Папір. Елементи графічної грамоти	2
3	Виготовлення виробів із використанням шаблонів	2
4	Виготовлення виробів з паперу шляхом згинання (орігамі), різання і склеювання	4
5	Виготовлення об'ємних виробів	2
6	Робота з пластиліном (солоним тістом)	4
7	Робота з конструктором	3
8	Аплікація з тканини. Обробка зрізів тканини	2
9	З'єднання деталей з тканини	3
10	Оздоблення виробів з тканини	2
11	В'язання гачком	3
12	Ляльки – мотанки	1
13	Аплікація з природних матеріалів	2
14	Сільськогосподарська праця. Осінні роботи	1
15	Вирощування однорічних і багаторічних квіткових рослин	2
16	Весняні роботи. Досліди з рослинами	1
17	Резерв	2
	Усього	35

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
Вступ Значення праці в житті людини.	Учень: має уявлення про розподіл праці в	<i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до праці.

<p>Загальне уявлення про розподіл праці в суспільстві. Праця людей всіх професій важлива і почесна. Правила організації робочого місця.</p> <p>Практична робота Ознайомлення зі змістом роботи в 2-му класі. Демонстрація виробів, виготовлених учнями других класів попередніх років навчання.</p>	<p>суспільстві; <i>знає</i> правила організації робочого місця; <i>володіє навичками</i> аналізу виробів.</p>	<p><i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, стійкості уваги. <i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, слухової уваги, слухової пам'яті, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Папір. Елементи графічної грамоти Знайомство з професією кресляр (підготовка креслень для виконання технічних завдань). Демонстрація простих і складних креслень. Інструменти та результати праці кресляра (папір, лінійка, олівець, косинець). Поняття про креслення і його призначення. Інструменти для виготовлення креслень: лінійка, олівець, косинець.</p> <p>Практична робота Позначення на кресленні ліній розрізу і ліній згину, місць склеювання. Виконання вправ на розпізнавання площинних та об'ємних предметів за схематичними зображеннями. Виготовлення креслення фігури довільної форми, квадрата і</p>	<p>Учень: <i>знає та дотримується</i> правил техніки безпеки та особистої гігієни під час роботи з креслярськими інструментами; <i>знає</i> назви і позначення ліній і місць склеювання на простому кресленні, назви інструментів, правил їх застосування; <i>володіє</i> технологію роботи з папером (правила розмітки, згинання, різання, з'єднання деталей); <i>вміє</i> слідувати технології роботи з папером, виконувати практичні роботи з ножицями (різання за лінією згину, прямою, ламаною, кривою лініями), вирізувати предмети симетричної форми.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до праці, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, вміння орієнтуватися на площині робочого столу та аркушу паперу, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій <i>Розвиток</i> зорового сприймання, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, спостережливості, слухової та зорової уваги, слухової та зорової пам'яті, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>

<p>прямокутника. Вирізування предметів симетричної форми за власним кресленням.</p>		
<p>Виготовлення виробів із використанням шаблонів Шаблон і його призначення (розмітка і контроль). Предметна інструкційна карта. Технологія обробки паперу (розмітка, згинання, різання, з'єднання деталей). Поняття про розмічання виробів за допомогою шаблонів. Правила економного використання паперу. Трудові операції. Виготовлення листівок до свят у техніці аплікації за зразком та власним задумом (з допомогою вчителя). Виготовлення предметної інструкційної картки за етапами виконання аплікації на листівці.</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про правила економного розмічання паперу; <i>вміє</i> за допомогою вчителя користуватися предметною інструкційною карткою, розмічати картон, основу для наклеювання аплікації за зразком, виготовляти вироби; <i>знає і виконує</i> правила роботи й особистої гігієни під час роботи з ножицями, клеєм.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до праці, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій. <i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, слухової та зорової уваги, слухової та зорової пам'яті, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Виготовлення виробів з паперу шляхом згинання (орігамі), різання та склеювання Використання властивостей різних видів паперу для виготовлення виробів: картон – для фону, основи; тонкий кольоровий, папір – для оформлення виробів; тонкий цигарковий і фільтрувальний – для виконання</p>	<p>Учень: <i>знає</i> властивості різних видів паперу; <i>вміє</i> створювати об'ємні деталі для аплікації (закручувати смужки, розпушувати паперову бахрому), розмічати картон - основу для наклеювання аплікації за зразком, виготовляти вироби; <i>знає і виконує</i> правила роботи та</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до праці, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, вміння орієнтуватися на площині аркушу паперу, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій.</p>

<p>об'ємних деталей.</p> <p>Практична робота</p> <p>Виготовлення деталей з паперу для об'ємних аплікацій (листочки,квіти, приклеєні тільки по осьових лініях, закручування окремих деталей аплікації олівцем для надання ефекту об'ємності). Виготовлення орігамі за допомогою зразка і предметної інструкційної картки. Аплікація «Осінні квіти». Домашні і дикі птахи (орігамі «Ворона»). Аплікація «Дикі та домашні тварини» (орігамі «Метелик»). Аплікація «Дарунки лісу. Гриби». Аплікація «Кімнатні квіти». Виготовлення новорічних масок, іграшок. Аплікація за казкою «Лис і вовк». Вітальна листівка. Новорічний подарунок.</p>	<p>особистої гігієни під час роботи з ножицями, клеєм.</p>	<p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, спостережливості, мислення, слухової та зорової уваги, слухової та зорової пам'яті, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Виготовлення об'ємних виробів</p> <p>Технічні відомості. Поняття про розгортку (паралелепіед, куб). Способи згинання. Способи розмічання виробів: згинання удвоє, вчетверо: за допомогою лінійки, за шаблоном. Позначення місць нанесення клею. Прийоми розрізання. Правила монтажу виробів. Одержання деталей необхідної</p>	<p>Учень:</p> <p><i>має уявлення</i> про розгортку різних об'ємних фігур;</p> <p><i>знає</i> способи розмічання виробів, правила монтажу виробів;</p> <p><i>вміє</i> розмічати папір для виготовлення розгортки куба й паралелепіеда за допомогою шаблону, виготовляти об'ємні вироби за допомогою</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до праці, працелюбності, поваги до власної праці та праці інших.</p> <p><i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, вміння орієнтуватися на площині робочого столу, стійкості уваги, розуміння та виконання</p>

<p>конфігурації.</p> <p>Практична робота</p> <p>Вирізання деталей з готової друкованої основи, отриманої внаслідок розмічання паперу згинанням і за шаблоном. Виготовлення об'ємних виробів в необхідній послідовності. Виготовлення з паперу підставок для пензликів, новорічних об'ємних прикрас за допомогою шаблона.</p>	<p>склеювання розгортки; <i>знає і виконує</i> правила роботи й особистої гігієни під час роботи з ножицями, клеєм.</p>	<p>інструкцій.</p> <p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, спостережливості, мислення, слухової та зорової уваги, слухової та зорової пам'яті, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Робота з пластиліном, глиною, солоним тістом</p> <p>Виготовлення багатодетальних виробів. Аналіз деталей готового виробу, планування його виготовлення разом з учителем. Конструктивний спосіб ліплення: виліплювання складної форми з декількох частин шляхом примазування однієї частини до іншої. Пластичний спосіб ліплення: ліплення складної форми з цілого шматка шляхом витягування. З'єднання деталей виробу за допомогою допоміжних засобів (сірники, зубочистки, дріт).</p> <p>Практична робота</p> <p>Виготовлення деталей для виробу. Заповнення вітражу способом</p>	<p>Учень:</p> <p><i>має уявлення</i> про різні способи з'єднання деталей виробу з пластиліну (солоного тіста); <i>знає і виконує</i> правила особистої гігієни при роботі з пластиліном (солоним тістом); <i>вміє</i> з допомогою вчителя аналізувати зразок, виготовляти деталі виробу та з'єднувати їх.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, працелюбності, охайності, акуратності, поваги до власної праці та праці інших.</p> <p><i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, вміння орієнтуватися на площині робочого столу та об'ємній фігурі, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій.</p> <p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, спостережливості, мислення, слухової та зорової уваги, слухової та зорової пам'яті, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>

<p>розмазування. Колективні вироби як ілюстрації до казок: «Ріпка», «Котигорошко», «Святкова композиція» (вітражі та об'ємні роботи).</p>		
<p>Робота з конструктором. Деталі конструктора. Види з'єднання деталей конструктора. Ігри з технічними і механізованими іграшками. Збирання з деталей дерев'яних конструкторів найпростіших іграшок (іграшкових меблів, будиночків та ін.). Різні іграшкові будівлі з дерев'яного конструктора. Виготовлення з деталей металевих конструкторів найпростіших іграшок. Ознайомлення з прийомами з'єднання і кріплення деталей (без застосування інструментів). Правила роботи з різними видами конструктору.</p> <p>Практична робота Різні види мозаїчних малюнків. Різні вироби з конструктору: машина, будинок. Складання мозаїки, пазлів, кубиків, конструктору. Виконання виробу за зразком, за власною уявою.</p>	<p>Учень: <i>має уявлення</i> про основні геометричні форми що викладаються з мозаїки, рухомі та нерухомі сполучення цих деталей, різні способи з'єднання деталей конструктору, ; <i>знає</i> види конструкторів, називає основні деталі різних конструкторів, виконує правила проведення дидактичних ігор правила, особистої гігієни в процесі роботи, співвідносить деталі конструктора з основними геометричними формами, що виготовляються, <i>вміє</i> з допомогою вчителя аналізувати зразок, виготовляти виріб та з'єднувати деталі, виконувати деякі вироби за власною уявою, організувати робоче місце для роботи з конструктором та для проведення дидактичних ігор;</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до праці, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> організованості в трудовій діяльності, уявлень про геометричні форми об'єктів, що використовуються у роботі, комунікативних навичок, елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій. <i>Розвиток</i> мисленневих операцій на основі виконання послідовності трудових дій вміння аналізувати предмети, вміння порівнювати предмети за формою, кольором, загальної та дрібної моторики, емоційного відгуку на основі результату праці.</p>

<p>Аплікація з тканини Професії, пов'язані з виробленням і обробкою тканини: ткаля, швачка, вишивальниця, дизайнер. Модельєр – придумує нові моделі одягу і виготовляє креслення. Інструменти та результати праці людей, професія яких пов'язана з тканиною (тканина, нитки, голка, швейні булавки, сантиметрова стрічка, лінійка, ножиці, клей). Основне призначення тканин (виготовлення одягу, предметів побуту). Види тканин рослинного походження: бавовняні (ситець, сатин, байка), лляні (полотно). Розрізнення тканин за товщиною, шорсткістю, кольором, малюнком. Лицьова і виворітна сторони. Інструменти для роботи: олівець, гострі ножиці, клей для тканини. Правила безпечної роботи з гострими ножицями. Особливості вирізування деталей з тканини. Практична робота Розмічання деталей за допомогою шаблону на тканині, вирізування деталей з тканини, виготовлення з неї аплікацій «Сніговик», «Лисичка»,</p>	<p>Учень: <i>має уявлення про професії, пов'язані з тканиною, інструменти та результати їх праці, тканини штучного та рослинного походження, їх використання;</i> <i>знає і виконує правила роботи й особистої гігієни під час роботи з ножицями, клеєм;</i> <i>розрізняє, порівнює різні види тканин за структурою, кольором, малюнком;</i> <i>вміє розрізняти лицьову й виворітну сторони тканини, економно розмічати деталі на тканині за допомогою шаблонів, вирізувати й наклеювати деталі аплікації за зразком, виготовляти вироби, листівки.</i></p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, працелюбності, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, вміння орієнтуватися на площині робочої поверхні, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій <i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: пам'яті, мислення, слухової та зорової уваги, слухової та зорової пам'яті, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
--	--	--

«Лісова галявина».		
<p>Обробка зрізів тканини Техніко-технологічні відомості. Нитки, їх призначення: швейні, штопальні, для вишивання, для в'язання. Розрізнення ниток за товщиною, міцністю і кольором. Тасьма. Способи розмітки тканини. Голка. Правила вставлення нитки в голку. Правила роботи з голкою під час шиття. Подушечка для голок (гольниця).</p> <p>Практична робота Найпростіший шов «через край» (обметувальний) по прямій лінії. Висмикування нитки з тканини. Прийоми обробки зрізів тканини бахромою і обметувальними стібками. Оформлення зразків виконання шва «через край», виготовлення серветок, закладок, хусточок, м'якої іграшки з зовнішніми швами (каченя, мишеня та інші).</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про властивості та призначення різних видів ниток; <i>знає і виконує</i> правила роботи та особистої гігієни під час роботи з голкою; <i>знає</i> назви різних видів ниток; <i>вміє</i> виготовляти бахрому на серветці, з допомогою вчителя може виконувати обметувальний шов; <i>володіє навичками</i> виготовлення виробів, листівки.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до праці, акуратності, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, вміння орієнтуватися на площині робочої поверхні, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій <i>Розвиток</i> зорового сприймання, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: пам'яті, мислення, спостережливості, слухової та зорової уваги, слухової та зорової пам'яті, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>З'єднання деталей з тканини Лице і виворіт у тканини. Застосування бавовняних ниток, їх види. Види ручних з'єднувальних швів. Гудзики, їх різноманітність за виглядом, розміром, розташуванням отворів, призначенням.</p>	<p>Учень: <i>знає</i> назви і призначення різних видів матеріалів та інструментів, які використовуються при плетінні; <i>вміє</i> визначати лице і виворіт тканини, правильно складати тканину для</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до праці, охайності, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, вміння орієнтуватися</p>

<p>Петлі для гудзиків. Види петель.</p> <p>Практична робота</p> <p>Найпростіший шов «уперед голку» (з'єднуючий). Пришивання гудзика з двома отворами. Виконання зразків ручних з'єднувальних швів. Виготовлення гольниці, прихватки, мішечків із готового крою. Прикрашання виробів гудзиками (колекція гудзиків).</p>	<p>з'єднання деталей, виконувати шов «вперед голку» для з'єднання деталей виробу з тканини; <i>володіє навичками</i> з допомогою вчителя пришивати гудзик з двома отворами.</p>	<p>на площині робочої поверхні, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій.</p> <p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у некваптивому темпі.</p>
<p>Оздоблення виробів з тканини</p> <p>Найпростіші оздоблювальні стібки. Прийоми нанесення рисунка на тканину.</p> <p>Практична робота</p> <p>Оздоблення раніше виготовлених виробів оздоблювальними стібками, закінчення виконання серветки, закладки, прихватки, гольниці.</p>	<p>Учень: <i>знає і виконує</i> правила техніки безпеки та особистої гігієни під час оздоблення виробу з тканини; <i>вміє</i> виконувати найпростіші оздоблювальні стібки.</p>	<p><i>Виховання</i> працелюбності, поваги до власної праці та праці інших.</p> <p><i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій</p> <p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, пізнавальної активності, посидючості.</p>
<p>В'язання гачком</p> <p>Різновиди гачків і ниток для в'язання. Техніка в'язання, робоча поза. Правила безпечної праці під час в'язання гачком.</p> <p>Практична робота</p> <p>В'язання ланцюжка з повітряних петель. В'язання закладки напівстовпчиками. Закріплення</p>	<p>Учень: <i>вміє</i> виготовляти за допомогою гачка і ниток ланцюжок з повітряних петель. З допомогою вчителя може закріплювати ланцюжок у коло, вміє в'язати серветку по колу; <i>знає і виконує</i> правила техніки безпеки та особистої гігієни під час в'язання гачком.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до праці.</p> <p><i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, вміння орієнтуватися у власному виробі, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій</p> <p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної</p>

<p>сплетеного ланцюжка в коло. В'язання серветки по колу, чергуючи напівстовпчики і повітряні петлі, виготовлення деталей для комбінованої аплікації (квітка у вазі).</p>	<p><i>вміє</i> використовувати назви інструментів, трудових операцій, виробів у описі власних дій.</p>	<p>активності, слухової та зорової уваги, слухової та зорової пам'яті, моторики, вміння говорити виразно, чітко.</p>
<p>Ляльки – мотанки Традиції пов'язані з виникненням ляльки - мотанки. Матеріали та техніка роботи з тканиною. Підбір тканини, символіка кольору, розміщення деталей ляльки. Техніка роботи з тканиною та нитками (без ножиць та голок).</p> <p>Практична робота Формування квадрата з тканини, закладання шмаття для формування голови ляльки, зв'язування основи для тулубу, зв'язування за зразком, прикрашання виробу. Виготовлення ляльки «Птах щастя», «Лялька у національному одязі», «Метелик».</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про традиції пов'язані з виникненням та виконанням ляльки - мотанки; <i>вміє</i> обробляти тканину без використання ножиць та голки, виконувати роботу за зразком вчителя, підбирати нитки та тканину згідно з задумом работ, виготовляти ляльку за вибором вчителя.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до народних традицій, працелюбності, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, вміння орієнтуватися у власному виробі, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій <i>Розвиток</i> пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: пам'яті, мислення, слухової та зорової уваги, слухової та зорової пам'яті, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Аплікація з природних матеріалів Ознайомлення з професіями, пов'язаними з прикрашанням оселі: художник-дизайнер, інструменти та результати його праці. Демонстрація різних виробів з природних матеріалів.</p> <p>Практична робота</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про професію дизайнера, інструменти і результати його роботи; <i>знає</i> назви і призначення природних матеріалів, що використовуються на уроках; <i>вміє</i> підбирати і готувати природні</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, працелюбності, бережливого ставлення до природи. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, вміння орієнтуватися на площині робочої поверхні, стійкості</p>

<p>Орнаменти, тематичні та сюжетні композиції із рослинних форм в декоративно-прикладному мистецтві.</p> <p>Виконання аплікації з листя, стебел, пелюсток: «Півень», «Букет», «Орнамент», колективна робота «У лісі».</p>	<p>матеріали до роботи, у правильній послідовності виготовляти аплікації з природних матеріалів.</p> <p><i>знає і виконує</i> правила техніки безпеки під час роботи з колючими і ріжучими інструментами, які використовуються для виробів з природних матеріалів, а також з клеєм.</p>	<p>уваги.</p> <p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, моторики та тактильних відчуттів, спостережливості, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Сільськогосподарська праця.</p> <p>Осінні роботи</p> <p>Ознайомлення з навчально-дослідною ділянкою, ознайомлення з професіями, пов'язаними з вирощуванням рослин: квіткарка, флорист, овочівниця, садівник. Інструменти та результати праці людей, які вирощують рослини (садівник – фруктові дерева, ґрунт, лопата тощо). Загальне уявлення про значення сільськогосподарської праці в житті людей.</p> <p>Практична робота</p> <p>Огляд навчально - дослідної ділянки. Спостереження за роботою старших школярів у саду, квітнику, на городі.</p>	<p>Учень:</p> <p><i>має уявлення про</i> працю людей на землі, вирощування рослин; <i>знає</i> назви кількох рослин, які ростуть на ділянці, назви та призначення знарядь та предметів праці на дослідній ділянці (граблі, носилки, лопата, сапка, кішка, ґрунт тощо), правила поведінки під час роботи на навчально-дослідній ділянці.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до природи, працелюбності, охайності, акуратності, відповідальності, поваги до власної праці та праці інших.</p> <p><i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій</p> <p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, спостережливості, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Осінні роботи на навчально-дослідній ділянці</p> <p>Загальне уявлення про осінні роботи у квітнику, у саду, у городі. Умови росту</p>	<p>Учень:</p> <p><i>має уявлення про</i> осінні роботи під час догляду за рослинами; <i>знає</i> про необхідність виконання</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до природи, працелюбності, поваги до власної праці та праці інших.</p>

<p>рослин у відкритому ґрунті. Інструменти для роботи на ділянці (лопата, граблі). Екскурсія у мікрорайон школи. Спостереження за проведенням осінніх робіт з догляду за рослинами. Інструменти для роботи на ділянці (лопати, граблі), прийоми і техніка безпеки під час роботи з ними.</p> <p>Практична робота Догляд за ділянкою шкільної території, закріпленою за класом, посильна допомога старшим. Підготовка ґрунту для осінньої обробки (згрібання сухих стебел, листя).</p>	<p>осінніх робіт на навчально-дослідній ділянці, назви і призначення садового інвентарю, правила безпечної роботи з ним, види осінніх робіт, кілька назв рослин, які ростуть на навчально-дослідній ділянці; <i>вміє</i> готувати ґрунт для осінньої обробки на навчально-дослідній ділянці (під керівництвом учителя).</p>	<p><i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій <i>Розвиток</i> зорового сприймання, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: пам'яті, мислення, спостережливості, слухової та зорової уваги, слухової та зорової пам'яті, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Догляд за кімнатними рослинами Правила догляду за кімнатними рослинами (очищення листя від пилу, розпушування ґрунту в квіткових горщиках, поливання рослин). Правила пересаджування кімнатних рослин. Відмінності кімнатних рослин щодо потреби у воді, світлі.</p> <p>Практична робота Догляд за кімнатними рослинами.</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про потреби рослин у світлі, теплі, волозі; правила пересаджування кімнатних рослин; <i>знає</i> декілька назв кімнатних рослин, які є у класі, правила догляду за кімнатними рослинами; <i>вміє</i> виконувати правила особистої гігієни під час догляду за кімнатними рослинами, доглядати за кімнатними рослинами (поливати, витирати стебла, листя, розпушувати ґрунт у горщиках), допомагати під час пересаджування кімнатних рослин.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до природи, працелюбності, відповідальності, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій <i>Розвиток</i> зорового сприймання, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, моторики, здатності до вольового зусилля, спостережливості.</p>

<p>Весняні роботи. Досліди з рослинами Потреби рослин у світлі, теплі, волозі. Підготовка насіння до висівання (сортуння, обігрівання, замочування). Закладання дослідів з виявлення впливу на ріст і розвиток рослин попередньої обробки насіння. Спостереження за піддослідними рослинами, аналіз одержаних результатів.</p>	<p>Учень: <i>знає</i> про потреби рослин у світлі, теплі, волозі, назви і призначення інструментів і пристосувань для посіву насіння, весняних робіт, назви рослин, насіння яких висівається; <i>виконує</i> правила гігієни і безпечної роботи під час догляду за рослинами у відкритому ґрунті, правила підготовки та відбору, посіву насіння, догляду за ним; <i>вміє</i> готувати насіння до посівів (сортунати, обігрівати, замочувати), з допомогою вчителя проводити досліди, спостерігати за піддослідними рослинами.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до природи, працелюбності, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій <i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, слухової уваги, слухової пам'яті, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Вирощування однорічних і багаторічних квіткових рослин Умови вирощування однорічних квіткових рослин (айстри, матіюла, петунія, лев'ячі ротки та інші). Характеристика багаторічних квіткових рослин: нарцисів, тюльпанів, ромашок, півоній, стокроток. Терміни і порядок підготовки їх до зберігання взимку. Особливості підготовки ґрунту до висаджування багаторічних квітів. Порядок підготовки ґрунту, висівання</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про умови вирощування квіткових рослин, необхідність висаджування розсади деяких декоративних квіткових рослин; <i>знає</i> назви і призначення інструментів і пристосувань для посіву насіння, назви рослин, насіння яких висівається, правила гігієни і безпечної роботи під час догляду за рослинами у відкритому ґрунті, правила підготовки і відбору, посіву насіння, догляду за ним;</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до природи, працелюбності, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, вміння орієнтуватися на площині робочої поверхні, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій <i>Розвиток</i> зорового сприймання, пізнавальної активності, посидючості,</p>

<p>та догляд за квітами.</p> <p>Практична робота</p> <p>Висівання насіння в закритому ґрунті та вирощування розсади однорічних квіткових рослин. Вирівнювання, розмічання, перекопування, висівання насіння, висаджування розсади однорічних квіткових рослин у відкритому ґрунті. Вирощування багаторічних квіткових рослин у закритому ґрунті (до святкових дат). Розпушування ґрунту на ділянці, висаджування багаторічних квіткових рослин на території школи.</p>	<p><i>вміє</i> розрізняти насіння за зовнішнім виглядом (4–5 видів), готувати ґрунт до посіву насіння, доглядати за посівами.</p>	<p>психічних функцій: пам'яті, мислення, спостережливості, слухової та зорової уваги, слухової та зорової пам'яті, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
---	---	---

3 клас
(35 год.)

Орієнтована сітка розподілу навчальних годин за темами програмового матеріалу

№ пор.	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
1	Папір. Елементи графічної грамоти	1
2	Виготовлення об'ємних та комбінованих виробів з паперу	1
3	Робота з конструктором	2
4	Обробка тканини	5
5	В'язання гачком.	3
6	Створення композицій з рослинних форм	2
7	Виготовлення об'ємних фігур з дроту	3
8	Бісероплетіння	2

9	Технологія обробки деревини	2
10	Основи самообслуговування. Догляд за одягом	2
11	Основи кулінарної обробки продуктів	2
12	Сільськогосподарська праця. Осінні роботи	2
13	Весняні роботи. Вирощування вигоночних рослин у відкритому ґрунті	2
14	Елементи декоративного паркового мистецтва	3
15	Резерв	3
	Усього	35

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
<p>Папір. Елементи графічної грамоти Ескіз як вид графічного зображення предметів, деталей. Основні лінії на ескізах, кресленнях: контурна, розмірна і лінія згину, їх призначення. Позначення місць нанесення клею.</p> <p>Практична робота. Креслення плоских і об'ємних виробів. Згинання паперу і картону за лініями розмітки, різання ножем за допомогою фальц лінійки. Визначення лінійних розмірів куба, призми.</p>	<p>Учень: <i>має уявлення</i> про ескіз; <i>знає</i> назви і призначення ліній на ескізі. Розрізняє ескізи плоских і об'ємних виробів; <i>вміє</i> з допомогою вчителя проставляти розміри реальних деталей на ескізі; згинати папір і картон за лініями розмітки, будувати ескізи бокових і повних поверхонь призми і куба.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, працелюбності. <i>Формування</i> просторово-зорових уявлень, вміння орієнтуватися на площині робочої поверхні, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій. <i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, посидючості, психічних слухової уваги, зорової пам'яті, моторики.</p>
<p>Виготовлення об'ємних виробів з паперу Поняття про розгортку конуса і</p>	<p>Учень: <i>має уявлення</i> про розгортку конуса і циліндра;</p>	<p><i>Виховання</i> любові до праці, посидючості, цілеспрямованості, поваги до власної праці та праці інших.</p>

<p>циліндра. Особливості з'єднання частин об'ємного виробу під прямим кутом та конічної і циліндричної форм.</p> <p>Практична робота. Виготовлення конуса і циліндра за допомогою розгорток (без приєднання дна і верха). З'єднання елементів розгортки різними способами (клеєм, нитками, м'яким дротом), іграшки конічної форми, куб-скринька для листівок тощо.</p>	<p><i>розрізняє</i> розгортки різних об'ємних фігур; <i>вміє</i> з'єднувати елементи розгортки конуса і циліндра різними способами; <i>знає і виконує</i> правила раціональної і безпечної роботи з інструментами.</p>	<p><i>Формування</i> просторово-зорових уявлень, вміння орієнтуватися на площині робочої поверхні та об'ємній фігурі, стійкості уваги. <i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, слухової уваги, зорової, моторики.</p>
<p>Виготовлення комбінованих виробів з паперу. Використання властивостей різного виду паперу, тканини для виконання вітальних листівок.</p> <p>Практична робота. Поєднанням різних технік (орігамі, аплікація з тканини, ниток, малювання, прорізної аплікації) для виготовлення вітальної листівки.</p>	<p>Учень: <i>знає</i> властивості різних видів паперу; <i>вміє</i> з допомогою вчителя визначати послідовність виготовлення складної вітальної листівки; <i>володіє навичками</i> вирізання фігури всередині картонного тла без його порушення, підбирати кольори тканини, тла картону, ниток для виготовлення прорізних листівок; <i>знає і виконує</i> правила роботи та особистої гігієни під час роботи з ножицями, клеєм.</p>	<p><i>Виховання</i> акуратності, працелюбності, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень. <i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, здатності до уявної побудови кінцевого результату, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Робота з конструктором. Робота з різними видами конструктору. Елементарні відомості про професію слюсаря. Елементарні відомості про</p>	<p>Учень: <i>має уявлення</i> про професію слюсаря, технологічні особливості конструкцій з металу, рухомі і нерухомі сполучення;</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до праці, працелюбності, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> організованості в трудовій</p>

<p>технологічні особливості конструкцій з металу — деталі з'єднують гвинтами і гайками. Інструменти, що застосовуються при складанні, ключ, викрутка. Різні вироби з конструктору: машина, будинок. Виготовлення із деталей металічних конструкторів нескладних технічних іграшок (візків, вагонів, млинів, підйомних кранів, вітряного млина та ін.) за зразками і словесною інструкцією вчителя. Самостійне виготовлення іграшок і конструкцій із деталей конструкторського набору по металу. Правила безпеки та гігієни праці при роботі з різними видами конструкторських наборів.</p> <p>Практична робота. Підбір деталей для виконання роботи. Прийоми роботи гайковим ключем і викруткою. Складання розкладних іграшок. Складання різних виробів з конструктору. Виконання виробу за зразком, за власною уявою.</p>	<p><i>знає</i> види конструкторів, називає основні деталі різних конструкторів називає виріб та матеріал з якого його треба робити; <i>вміє</i> з допомогою вчителя співвідносити деталі конструктора з основними геометричними формами, що виготовляються, виділяти і називати частини виробу, складати нескладні технічні іграшки за зразками і словесною інструкцією вчителя, звітуватися по операційно з опорою на інструкцію; <i>володіє</i> прийомами з'єднання деталей конструктора, роботи гайковим ключем і викруткою; <i>знає і виконує</i> деякі вироби за власною уявою, правила роботи та особистої гігієни під час роботи з конструктором.</p>	<p>діяльності, виконання вказівок учителя, елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, вміння орієнтуватися у завданні, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій.</p> <p><i>Розвиток</i> уявлень про деталі конструктора та можливість їх з'єднання, зорового сприймання, спостережливості, вміння аналізувати предмети, пізнавальної активності, уявлень про геометричні форми об'єктів, що використовуються у роботі, посидючості, загальної та дрібної моторики. навичок самоконтролю у процесі власної діяльності, корекція рухів та гнучкості кистей рук.</p>
<p>Обробка тканини Ознайомлення з професією модельєра - конструктора, інструментами та результатами його праці. Вишивання.</p>	<p>Учень: <i>має уявлення</i> про тканини тваринного походження, їх вигляд і властивості; про викройку виробу;</p>	<p><i>Виховання</i> любові до праці, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, просторово-зорових</p>

<p>Практична робота Розмічання тканини за допомогою викройки. Виконання стібків і швів: «рядок», «стебельчатий», «тамбурний», «петельний», техніка виконання і призначення. Способи з'єднання деталей виробу. Виготовлення аплікації і з'єднання її з основним виробом.</p>	<p><i>знає</i> способи розмічання виробу за допомогою викройки; <i>вміє</i> розмічати тканину за допомогою викройки з врахуванням основи і малюнка, виконувати основні стібки для виготовлення простого виробу; <i>знає і виконує</i> правила безпечної роботи з ножицями, голкою.</p>	<p>уявлень, вміння орієнтуватися на площині робочої поверхні, стійкості уваги. <i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення моторики</p>
<p>В'язання гачком Види ниток для в'язання гачком для оздоблення виробів. Стовпчики без накиду і з накидом. Прийоми оздоблення країв виробу гачком. Практична робота Виконання зразків в'язання стовпчиків без накиду і з накидом. В'язання виробів прямокутної форми (квіти, серветки). Оздоблення робіт.</p>	<p>Учень: <i>вміє</i> виконувати стовпчики з накидом і без накиду при в'язанні виробу прямокутної форми, оздобленні країв виробу; <i>знає і виконує</i> правила техніки безпеки та особистої гігієни під час в'язання гачком</p>	<p><i>Виховання</i> працелюбності, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги. <i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, посидючості, зорової пам'яті, дрібної моторики.</p>
<p>Створення композицій з рослинних форм Різні види об'ємних виробів з природних матеріалів. Поняття про ікебану. Демонстрація різних виробів з природних матеріалів: ікебани, тематичних композицій. Практична робота Підбір матеріалів для ікебани (кора,</p>	<p>Учень: <i>знає і виконує</i> правила техніки безпеки під час роботи з колючими і ріжучими інструментами, які використовуються для виробів з природних матеріалів, а також з клеєм; <i>знає</i> назви і призначення природних матеріалів, що використовуються на уроках;</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій <i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, посидючості,</p>

<p>гілки, листя, плоди). Підготовка природних матеріалів до роботи. Складання виробів.</p>	<p><i>вміє</i> підбирати і готувати природні матеріали до роботи; <i>володіє</i> прийомами закріплення деталей композиції.</p>	<p>психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Виготовлення об'ємних фігур з дроту Види дроту (м'який, цупкий). Властивості, призначення. Інструменти для обробки дроту, плоскогубці, кусачки. Прийоми вирівнювання, згинання, скручування цупкого дроту. Практична робота Нарізання заготовок необхідної довжини, згинання і скручування. Техніка безпеки під час роботи з дротом і інструментами. Плетіння з м'якого дроту. Виготовлення силуетів людей, тварин, птахів та ін.</p>	<p>Учень: <i>знає</i> призначення і властивості гнучкого м'якого і цупкого дроту; <i>вміє</i> вирівнювати, згинати, скручувати дріт, виконувати згинання, скручування м'якого дроту; <i>володіє навичками</i> нарізання заготовок необхідної довжини, згинання і скручування. Техніка безпеки під час роботи з дротом та інструментами.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, працелюбності. <i>Формування</i> просторово-зорових уявлень, вміння орієнтуватися на площині робочої поверхні, стійкості уваги. <i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, слухової уваги, слухової пам'яті.</p>
<p>Бісероплетіння Матеріали та пристосування для роботи з бісером (дріт, бісер, ножиці, пінцет, в'язальна спиця для придання форми виробу). Прийоми виконання плоских фігур. Закріплення дроту. Практичні роботи Виготовлення простих фігурок із бісеру. Плетіння браслетів, квітки (Вчитель може сам обирати вироби для виконання).</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про бісероплетіння; <i>знає</i> призначення і властивості бісеру, особливості виготовлення виробів із бісеру; <i>вміє</i> виготовляти плоскі вироби технікою бісероплетіння.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, працелюбності. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги. <i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, дрібної моторики.</p>

<p>Технологія обробки деревини Ознайомлення з професіями, пов'язаними з обробкою деревини: тесля. Інструменти та результати його праці: будівельні матеріали, оздоблення для оселі, меблі. Деревина і її властивості. Застосування деревини Наждачний папір для шліфування дерев'яної поверхні. Практична робота Екскурсія в столярну майстерню. Виготовлення виробів з готових дерев'яних форм (тирси, стружок, паличок для морозива та сірників, дерев'яних болванок). Шліфування поверхні наждачним папером. Плетіння підставки під гаряче, оздоблення пасхальних яєць, ляльок-звірів на основі дерев'яних болванок.</p>	<p>Учень: <i>має уявлення</i> про професії, пов'язані з обробкою деревини, інструменти та результати їх праці; <i>знає</i> про призначення і властивості деревини, вимоги техніки безпеки до дерев'яних виробів (відшліфовані); <i>вміє</i> шліфувати дерев'яну поверхню наждачним папером, виготовляти вироби з готових дерев'яних форм (аплікацію з використанням тирси і стружок, паличок для морозива, сірників); <i>знає і виконує</i> правила техніки безпеки під час роботи з готовими дерев'яними формами та інструментами для їх обробки.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, бережливості, любові до природи, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, вміння орієнтуватися на площині робочого столу та робочій поверхні, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій <i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, слухової уваги, слухової пам'яті, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Робота з пластиліном, глиною, солоним тістом Обмеженість можливостей виконання виробів з пластиліну (глини, тіста). Використання металевого каркасу. Демонстрація виробів. Практична робота. Виготовлення скульптурних форм з пластиліну(глини, тіста) з</p>	<p>Учень: <i>знає</i> про обмежені можливості виготовлення виробів з пластиліну; <i>вміє</i> використовувати каркас з м'якого дроту для виготовлення скульптурних форм з пластиліну (солоного тіста); <i>знає і виконує</i> правила техніки безпеки під час роботи з металевим каркасом, інструментами.</p>	<p><i>Виховання</i> любові до праці, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги. <i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення,</p>

використанням каркасів з цупкого дроту.		слухової уваги.
<p>Основи самообслуговування Догляд за одягом Ознайомлення з професіями, пов'язаними зі сферою послуг: прибиральниця, продавець, швачка, яка лагодить одяг, інструментами та результатами їх праці. Поняття про самообслуговування як суттєвий вклад в сімейну економіку. Прибирання в квартирі. Види одягу. Необхідність доглядати за одягом. Зберігання одягу. Види лагодження одягу (пришивання гудзиків, зашивання дірок, штопка, заплатаки). Технологія виконання заплатаки, штопки виробу. Демонстрація виробів.</p> <p>Практична робота Пришивання відірваних кнопок, гачків, гудзиків на ніжці, підбір тканини для заплатаки, штопка дірки, зашивання розірваного шва.</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про професії, по в'язані зі сферою послуг, необхідність самообслуговування в побуті; <i>знає</i> про види одягу, необхідність його зберігання, види лагодження одягу; <i>вміє</i> виконувати штопку і накладати заплатаку на дірку в одязі, пришивати відірвані гудзики і кнопки, зашивати розірваний шов; <i>знає і виконує</i> правила техніки безпеки під час роботи з голкою, ножицями.</p>	<p><i>Виховання</i> охайності, любові до праці, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, вміння орієнтуватися на площині робочої поверхні, розуміння та виконання інструкцій. <i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: пам'яті, мислення, слухової та зорової уваги, слухової та зорової пам'яті, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Основи кулінарної обробки продуктів Ознайомлення з професією кухаря-кулінара, інструментами та результатами його праці. Екскурсія на</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про професії, пов'язані з обробкою харчових продуктів, сервірування святкового столу;</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> гігієнічних навичок,</p>

<p>кухню. Види харчових продуктів. Готування їжі і напівфабрикати. Різні види десертів. Різні види печива. Походження меду, варення, повидла. Види сервіровки стола: повсякденна і святкова. Сервіровка і оздоблення святкового столу.</p> <p>Практична робота Приготування найпростішого десерту: намазування печива медом (варенням, повидлом, кремом).</p>	<p><i>знає</i> про види харчових продуктів (готові продукти і напівфабрикати); види сервіровки столу; <i>вміє</i> намазувати печиво медом, варенням, плавленим сиром, сервірувати стіл на всяк день під керівництвом учителя; <i>знає і виконує</i> правила техніки безпеки під час роботи зі столовими приладами.</p>	<p>елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, вміння орієнтуватися на площині робочого столу, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій <i>Розвиток</i> зорового сприймання, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, спостережливості.</p>
<p>Сільськогосподарська праця Осінні роботи Правила збору насіння і способи його збереження. Збирання врожаю. Осіння обробка ґрунту. Правила безпеки праці при роботі з граблями, лопатою.</p> <p>Практична робота Збирання насіння квітів і підготовка його до зберігання. Сортування насіння квітів стосовно кольору листя і квітів, часу цвітіння, розміру стебел і квітів.</p>	<p>Учень: <i>знає</i> правила збору насіння і способи його збереження; <i>вміє</i> збирати насіння квітів, готувати його до зберігання (сортування); <i>знає і виконує</i> правила техніки безпеки під час роботи з садовим реманентом.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до природи, працелюбності. <i>Формування</i> елементів просторово-зорових уявлень, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій. <i>Розвиток</i> зорового сприймання, пізнавальної активності, посидючості, спостережливості, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Весняні роботи. Вирощування ви гоночних рослин у відкритому ґрунті Вигоночні квіткові рослини (тюльпани, нарциси, гіацинти). Умови зберігання цибулин, вирощування квітів. Правила</p>	<p>Учень: <i>знає</i> правила зберігання цибулин вигоночних рослин, їх висаджування в ґрунт; <i>вміє</i> висаджувати цибулини в ґрунт, доглядати за ними;</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до природи, працелюбності, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, стійкості</p>

<p>висаджування цибулин в ґрунт, догляду за ними.</p> <p>Практичні роботи</p> <p>Висаджування цибулин у ґрунт, догляд за ними, спостереження за розвитком і цвітінням у відкритому ґрунті.</p>	<p><i>знає і виконує</i> правила техніки безпеки під час роботи з садовим реманентом.</p>	<p>уваги.</p> <p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, пізнавальної активності, посидючості, спостережливості, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Елементи декоративного паркового мистецтва</p> <p>Традиції оформлення присадибних квітників в Україні. Традиційні квіти (чорнобривці, мальви, жоржини тощо). Художня доцільність поєднання квітів у квітнику. Плетений тин як елемент квітника. Огорожа з цегли, використання кам'яних брил. Створення простого ескізу квітника, зображення на ньому квітів, кущів, огорожі та інших елементів. Розмічання посадки однорічних квіткових рослин з урахуванням кольору листя і квітів, часу цвітіння, розміру рослин і квітів.</p>	<p>Учень:</p> <p><i>має уявлення</i> про традиційне паркове мистецтво українців, правила поєднання кольорів, розмірів і часу цвітіння квітів у квітнику;</p> <p><i>знає</i> правила зберігання цибулин вигоночних рослин, їх висаджування в ґрунт;</p> <p><i>вміє</i> розбивати клумбу під керівництвом учителя (колективна робота), засівати клумбу насінням відповідно до макету;</p> <p><i>знає і виконує</i> правила техніки безпеки під час роботи з садовим реманентом.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до природи, працелюбності, естетичного смаку.</p> <p><i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій</p> <p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>

4 клас
(35 год.)

Орієнтована сітка розподілу навчальних годин за темами програмового матеріалу

№ пор.	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
1	Папір. Елементи графічної грамоти	1

2	Конструювання рухомих моделей із картону та паперу	1
3	Виготовлення об'ємних виробів з пап'є-маше	2
4	Обробка тканини	4
5	Виготовлення об'ємних виробів з тканини	4
6	В'язання гачком	3
7	Вишивання	3
8	Робота з сучасними штучними матеріалами	2
9	Виготовлення композицій з рослинних форм	2
10	Сільськогосподарська праця. Осінні роботи	3
11	Весняні роботи	3
12	Основи кулінарної обробки продуктів	3
13	Догляд за одягом	2
14	Резерв	2
	Усього	35

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
<p>Папір. Елементи графічної грамоти Короткі відомості про технічний рисунок. Побудова технічного рисунка, нанесення розмірів. Розмічання з точністю до 1 мм. Масштаб 1:1, 1:2. Розгортка, габаритні розміри.</p> <p>Практична робота. Розмітка деталей за допомогою циркуля і циркуля-вимірника.</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про технічний рисунок; <i>знає</i>, як побудувати технічний рисунок і наносити розміри, призначення основних його ліній; <i>вміє</i> з допомогою вчителя складати технічний рисунок, проставляти розміри реальних деталей за допомогою циркуля і циркуля-</p>	<p><i>Виховання</i> працелюбності, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, вміння орієнтуватися на площині робочої поверхні, стійкості уваги. <i>Розвиток</i> зорового сприймання, посидючості, психічних функцій:</p>

<p>Складання технічного рисунка з використанням контурних, осьових, виносних і розмірних ліній. Нанесення розмірів.</p>	<p>вимірника; <i>знає і виконує</i> правила раціональної і безпечної роботи з інструментами.</p>	<p>уваги, пам'яті, мислення, спостережливості, точності рухів.</p>
<p>Конструювання рухомих моделей із картону та паперу. Загальні відомості про спосіб виготовлення рухомих моделей із картону та паперу. Практична робота. Виготовлення паперових моделей із рухомих деталей.</p>	<p>Учень: <i>має</i> загальне уявлення про конструювання рухомих моделей із картону та паперу; <i>знає</i> способи виготовлення рухомих моделей; <i>вміє</i> обирати та виготовляти вироби відомими техніками.</p>	<p><i>Виховання</i> любові до праці. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, вміння орієнтуватися на площині робочої поверхні. <i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, посидючості.</p>
<p>Виготовлення об'ємних виробів з пап'є-маше Властивості паперу для пап'є-маше (пухкий, добре насичує вологу). Демонстрація виробів. Практична робота. Виготовлення виробів з використанням плоскої (наприклад, тарілка) або об'ємної (маска, м'яч) основи.</p>	<p>Учень: <i>відрізняє</i> папір, необхідний для виготовлення пап'є-маше; <i>вміє</i> вибирати необхідну плоску або об'ємну основу для виробу, виконувати вироби.</p>	<p><i>Виховання</i> поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень. <i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, посидючості, моторики.</p>
<p>Обробка тканини Ознайомлення з професією хімік-технолог, інструментами та результатами їх праці. Тканини, виготовлені із синтетичних волокон. Переплетення ниток у тканинах, їх відмінність одна від одної. Нитки</p>	<p>Учень: <i>має уявлення</i> про професію хіміка-технолога, синтетичні тканини; відмінність тканинних переплетень; <i>знає</i> як визначати нитки основи й утку, виворітну й лицьову сторони тканини, правила виконання штопання</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до праці, працелюбності, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, вміння орієнтуватися</p>

<p>основи й утоку.</p> <p>Практична робота</p> <p>Визначення лицьової та виворітної сторін тканини. Види стібків і швів: оксамитний, підрубний, петельний. Правила виконання штопання, пристосування для штопання. Виконання зразків стібків і швів, композиції з них, зразок штопки, клаптева аплікація. Композиції з тканини.</p>	<p>дірки;</p> <p><i>вміє</i> розрізнати за виглядом основні стібки і шви, виконувати основні стібки, виконувати зразок штопки, виконувати клаптеву аплікацію за допомогою зшивання деталей;</p> <p><i>знає і виконує</i> правила безпечної роботи з ножицями, голкою.</p>	<p>на площині робочої поверхні, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій</p> <p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Виготовлення об'ємних виробів з тканини.</p> <p>Виготовлення ляльки способом скручування ниток чи клаптів тканини. Викроювання деталей об'ємної іграшки з тканини.</p> <p>Практична робота.</p> <p>Виготовлення об'ємної іграшки з щільної тканини, деталі яких з'єднуються зовнішнім петельним швом. Одяг для клаптевої ляльки.</p>	<p>Учень:</p> <p><i>знає</i> технологію розкрою виробу для створення об'ємної іграшки; правила виготовлення деталей іграшки;</p> <p><i>вміє</i> розмічати тканину за допомогою викройки; з'єднувати деталі зовнішнім петельним швом;</p> <p><i>знає і виконує</i> правила безпечної роботи з ножицями, голкою.</p>	<p><i>Виховання</i> любові до праці.</p> <p><i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень.</p> <p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, моторики.</p>
<p>В'язання гачком.</p> <p>Поняття про трикотаж. Умовні позначення різного виду петель на інструкційній карті.</p> <p>Практична робота.</p> <p>В'язання вузьких смужок тканини</p>	<p>Учень:</p> <p><i>має уявлення</i> про трикотаж і його виробництво.</p> <p><i>знає</i> умовні позначення різного виду петель на інструкційній карті.</p> <p><i>вміє</i> розрізати тканину на смужки,</p>	<p><i>Виховання</i> працелюбності, поваги до власної праці та праці інших.</p> <p><i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій</p>

<p>стовпчиками без накиду і з накидом великим гачком (підставки під гаряче, прихватки, килимки для ванни, подушки для стільця), виробів циліндричної форми (тулуб і голова) м'якої іграшки (собаки).</p>	<p>працювати великим гачком для виготовлення великих виробів: килимка, підставки під гаряче, подушки для стільця, виготовляти вироби циліндричної форми за допомогою в'язання гачком; <i>знає і виконує</i> правила безпечної роботи з ножицями, голкою.</p>	<p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Вишивання Різні види вишивання. Український рушник. Сорочка. Демонстрація виробів. Нитки для вишивання: акрил, муліне. Практична робота Вишивання хрестом на тканині типу суворої полотнини, рогожки, з малюнком у клітку. Прикрашання вишивкою закладинок, хусточок, серветок, панно.</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про вишивку як традиційне мистецтво українців; <i>вміє</i> підбирати нитки до малюнку для вишивання, виконувати вишивання хрестом на полотні відповідно до малюнка; <i>знає і виконує</i> правила техніки безпеки та особистої гігієни під час роботи з ножицями, голкою.</p>	<p><i>Виховання</i> любові до праці. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, вміння орієнтуватися на площині робочої поверхні, стійкості уваги. <i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, посидючості, моторики.</p>
<p>Робота з сучасними штучними матеріалами. Властивості штучних матеріалів: пластик, поролон, сінтопон, вата. Демонстрація виробів з перелічених матеріалів. Практична робота Виготовлення виробів із штучних сучасних матеріалів.</p>	<p><i>знає</i> властивості штучних матеріалів; <i>має</i> уявлення про вироби з сучасних штучних матеріалів;</p>	<p><i>Виховання</i> бережливого ставлення до приладдя та матеріалів, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, стійкості уваги. <i>Розвиток</i> пізнавальної активності, спостережливості, пам'яті, мислення.</p>

<p>Виготовлення композицій з рослинних форм Властивості соломки, стебел очерету, тонких гілочок дерев і кущів. Основи виготовлення композицій з них. Технологія виготовлення аплікації та об'ємних композицій з ними (паркан, хатинка, дах). Ознайомлення з технологією обробки соломки для аплікації.</p> <p>Практична робота Композиції з соломки, стебел очерету й інших природних матеріалів.</p>	<p>Учень: <i>має уявлення</i> про технологію підготування соломки до аплікації з неї; <i>вміє</i> відповідно до зразка підбирати деталі до композиції з природних матеріалів, виконувати композицію за власним задумом; <i>знає і виконує</i> правила техніки безпеки та особистої гігієни під час роботи з ножицями, голкою.</p>	<p><i>Виховання</i> естетичного смаку працелюбності, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, вміння орієнтуватися на площині робочої поверхні, стійкості уваги. <i>Розвиток</i> зорового сприймання, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, дрібної моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Сільськогосподарська праця Осінні роботи Осілля обробка дослідної ділянки. Необхідність внесення органічних добрив (перегною, золи). Правила гігієни і безпеки під час внесення добрив. Правила догляду за багаторічними квітковими рослинами. Підготовка їх до зими.</p> <p>Практичні роботи Перекопування ґрунту. Догляд за багаторічними квітковими рослинами.</p>	<p>Учень: <i>знає</i> про необхідність внесення органічних добрив у ґрунт; правила догляду за багаторічними квітковими рослинами. <i>вміє</i> самостійно перекопувати ґрунт, доглядати за багаторічними квітковими рослинами; <i>знає і виконує</i> правила техніки безпеки та особистої гігієни під час роботи з садовим реманентом, добривами.</p>	<p><i>Виховання</i> любові до природи, працелюбності, поваги до власної праці та праці інших. <i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, розуміння та виконання інструкцій <i>Розвиток</i> пізнавальної активності, спостережливості, посидючості, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Весняні роботи Вирощування розсади овочевих і квітково-декоративних рослин.</p>	<p>Учень: <i>знає</i> назви кущових рослин, які висаджуються на дослідній ділянці;</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до природи, працелюбності, поваги до власної праці</p>

<p>Значення декоративних насаджень у садово-парковому будівництві. Декоративні кущові рослини: бузок, жасмин, троянди та інші. Особливості їх росту і розвитку.</p> <p>Практична робота.</p> <p>Догляд за декоративними рослинами. Пересадження кімнатних рослин. Розмноження кімнатних рослин (відводками, кореневими нащадками, поділом куща, цибулинами). Підгодівля рослин.</p>	<p><i>вміє</i> готувати ґрунт до посадки декоративних кущів, видаляти бур'яни з ділянки, клумби; пересаджувати кімнатні рослини, доглядати за молодими кімнатними рослинами, за допомогою вчителя підготовувати кімнатні рослини за допомогою рідких добрив;</p> <p><i>знає і виконує</i> правила техніки безпеки та особистої гігієни під час роботи з садовим реманентом, добривами.</p>	<p>та праці інших.</p> <p><i>Формування</i> елементів аналізу, порівняння, узагальнення, просторово-зорових уявлень, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій</p> <p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>
<p>Основи обробки харчових продуктів</p> <p>Ознайомлення з професіями, що пов'язані з обробкою харчових продуктів, послугами, пов'язаними з ними (кухар, кондитер, офіціант, посудомийниця). Інструменти та результати їх праці (харчові продукти, посуд, кухонне приладдя). Екскурсія на кухню.</p> <p>Різні види гарячих напоїв. Технологія приготування гарячих напоїв: чаю, какао. Техніка безпеки під час роботи з гарячою водою. «Шведський стіл»: бутерброди, напої.</p> <p>Практична робота</p> <p>Виготовлення бутерброду (нарізання</p>	<p>Учень:</p> <p><i>має</i> уявлення про професії, що пов'язані з обробкою харчових продуктів, сферою обслуговування (харчування);</p> <p><i>знає</i> про види гарячих напоїв, порядок їх приготування, необхідне приладдя для приготування бутербродів, порядок приготування, правила сервіровки «шведського столу»;</p> <p><i>вміє</i> різати хліб, сир, ковбасу на дошці ножем, намазувати хліб маслом, оформляти бутерброди; готувати окріп (за допомогою електричного автоматичного чайника), готувати гарячі напої.</p>	<p><i>Виховання</i> вміння спрямовувати увагу на вчителя, любові до праці, поваги до власної праці та праці інших.</p> <p><i>Формування</i> культури харчування та сервірування столу, узагальнення уявлень про харчові продукти та їх приготування, вміння орієнтуватися на площині робочого столу, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій</p> <p><i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>

<p>хліба, сиру і ковбаси під наглядом вчителя, намазування скибки хліба маслом). Оформлення бутербродів за допомогою овочів. Техніка безпеки і правила поведінки під час приготування бутербродів. Прикрашання бутербродів овочами.</p>	<p><i>знає і виконує</i> правила техніки безпеки під час роботи ножом, використання гарячої, води; особистої гігієни під час обробки харчових продуктів, миття посуду.</p>	
<p>Догляд за одягом Правила догляду за одягом (перегляд, ремонтування, готування до сезонного зберігання). Економічна доцільність бережливого ставлення до одягу. Подовження життя одягу: лагодження, прання, прасування, зберігання, бережливе ставлення. Прикрашання карнавального костюма (вирізання деталей прикрас, пришивання до святкового одягу).</p>	<p>Учень: <i>має уявлення</i> про економічну доцільність бережливого ставлення до одягу; <i>знає:</i> правила догляду за одягом; <i>вміє</i> досліджувати одяг і виявляти необхідність його лагодження, проводити ремонтні роботи (зашивати і штопати дірки), прати одяг, прасувати прямі деталі під наглядом вчителя, готувати одяг до сезонного зберігання, прикрашати одяг до свята (карнавальний костюм); <i>знає і виконує</i> правила техніки безпеки та особистої гігієни під час роботи з колючими й ріжучими інструментами.</p>	<p><i>Виховання</i> працелюбності, охайності, естетичного смаку, бережливого ставлення до речей. <i>Формування</i> елементів економічного аналізу, вміння орієнтуватися у необхідності виконання відповідних видів ремонту та догляду, стійкості уваги, розуміння та виконання інструкцій <i>Розвиток</i> зорового сприймання, спостережливості, пізнавальної активності, посидючості, психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення, моторики, вміння говорити виразно, чітко, досить голосно у неквапливому темпі.</p>

Програму підготували:

Бугло І.О., спеціаліст вищої категорії, учитель початкової школи комунального закладу «Спеціальний навчально-виховний комплекс І-ІІ ступенів № 2» Харківської обласної ради.

Макаренко Л.О., спеціаліст вищої категорії, учитель-методист, учитель початкової школи комунального закладу «Спеціальний навчально-виховний комплекс I-II ступенів № 2» Харківської обласної ради.

Мельнікова Л.О., спеціаліст вищої категорії, учитель-методист, директор комунального закладу «Спеціальний навчально-виховний комплекс I-II ступенів № 2» Харківської обласної ради.

Лапін А.В., кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник лабораторії проблем інклюзивної освіти Інституту спеціальної педагогіки НАПН України.